

Ustalenie opłaty w decyzji administracyjnej obejmuje obowiązek organu nie tylko do określenia ogólnej kwoty opłaty miesięcznej, ale także osoby lub osób zobowiązanych do jej uiszczania.

Do obowiązków podmiotów prowadzących domy pomocy społecznej należy świadczenie usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańca domu. Domy pomocy społecznej w całości więc pokrywają wydatki związane z zapewnieniem całodobowej opieki mieszkańcom oraz zaspokajaniem ich niezbędnych potrzeb bytowych i społecznych. Umożliwiają także i organizują mieszkańcom pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących im na podstawie odrębnych przepisów. Dom pomocy społecznej pokrywa również opłaty ryczałtowe i częściową odpłatność do wysokości limitu ceny, przewidziane w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Należy jednak podkreślić, że pobyt w domu pomocy społecznej nie jest bezpłatny. Zgodnie z art. 59 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę mieszkańca domu za jego pobyt w domu pomocy społecznej wydaje organ gminy właściwej dla tej osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej.

W sytuacji, gdy osoba umieszczona w domu pomocy społecznej nie jest w stanie ponosić kosztów pobytu w placówce, obowiązek wnoszenia opłat spoczywa na małżonku, w następnej kolejności na zstępnych, w dalszej kolejności na wstępnych, a jeszcze w dalszej - na gminie, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Stosowanie zasady sprawiedliwości społecznej oraz równości obciąża organy samorządu terytorialnego. Stąd powinny one w uzasadnieniu swoich decyzji określić dokładnie koszty pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej, jak również osoby zobowiązane do ich ponoszenia w konkretnym indywidualnym przypadku, ze wskazaniem podstawy prawnej i ich wysokości. W niniejszej sprawie brak jakiegokolwiek odniesienia się w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji oraz poprzedzającej ją decyzji organu I instancji do wyżej wymienione kwestii, a z akt administracyjnych wynika, że osobą równolegle zobowiązaną z mocy prawa do ponoszenia kosztów pobytu matki w domu pomocy społecznej jest brak skarżącego. Nie jest więc wiadome, czy został on w ogóle obciążony jakimikolwiek kosztami, pomimo ustawowego obowiązku, a jeżeli tak to czy te koszty obciążające braci są sprawiedliwie rozdzielone, a jeżeli nie są i skarżący jest zobligowany do ponoszenia wyższych kosztów, to czy zgodził się na nie dobrowolnie i był tej okoliczności świadomy. Organ nie odniósł się również do faktu, że skarżący wskazywał, że nie osiąga wymaganego kryterium dochodowego, jest bezrobotny i nie ma stałego miejsca zamieszkania, a więc że potencjalnie z mocy prawa może być zwolniony z obowiązku ponoszenia jakichkolwiek opłat.

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 30 maja 2023 r., sygn. III SA/Kr 410/23

Źródło: CBOSA